

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

ТИХОНЧУК Роман Георгійович

УДК 351.82: 334.723

**ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АКЦІОНЕРНОЇ
ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

ОДЕСА – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Науковий керівник доктор наук з державного управління, професор,
МАРУЩАК Володимир Петрович,
Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України,
завідувач кафедри права та законотворчого процесу.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор,
ДОЛГАЛЬОВА Олена В'ячеславівна,
Донбаська академія будівництва та архітектури,
професор кафедри економіки і менеджменту;

доктор наук з державного управління, доцент,
ШПАЧУК Віталій Васильович,
ПАТ "ЮНЕКС БАНК",
начальник управління ризиків та комплайенс.

Захист відбудеться 01 липня 2016 р. о 10.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 41.863.01 в Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Генуезька, 22, к. 212.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (65009, м. Одеса, вул. Генуезька, 22).

Автореферат розісланий «31» травня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т. А. Берегой

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Актуальність теми. У сучасних умовах трансформації української державності зміни в усіх галузях громадського життя сприяли значній інтенсифікації розвитку науки державного управління, розвитку її науково-методологічної бази, вдосконаленню організаційно-правового регулювання соціально-економічних відносин. Це є найважливішою ланкою державного управління. Перехід до ринкової економіки ставить низку проблем із державного регулювання економічних процесів. У цьому напрямку особливого значення щодо розвитку країни набуває державне регулювання корпоративних відносин. Сучасний розвиток ринкового господарства характеризується централізацією та концентрацією капіталу, що зазвичай здійснюється в корпоративній формі. Для України ця форма є досить новою. Вона отримала поштовх після завоювання незалежності. Корпоративність породжує корпоративне управління, що є рушійною силою функціонування суб'єктів господарської діяльності. Серед корпоративних форм організації економічної діяльності провідне місце посідають акціонерні товариства. Вони є найбільш впливовими гравцями в ринковому середовищі та акумулюють значні фінансові ресурси. Акціонерна форма господарювання притаманна сьогодні комерційним банкам, промислово-фінансовим групам, промисловим, торговельним, будівельним об'єднанням тощо. Важливість та її вплив на соціально-економічне середовище в суспільстві не можуть залишити державу осторонь цього процесу, адже вона здійснює її державне регулювання.

Процес державного регулювання акціонерної форми господарювання здійснюється в межах організаційно-правового механізму. Разом із тим рівень цього регулювання не повною мірою відповідає вимогам сьогодення. Державні інститути недостатньо ефективно регулюють діяльність акціонерних товариств. Законодавство також відстає від гармонійного регулювання діяльності їх суб'єктів, що призводить до досить значних суперечностей та проблем. Наукові розробки державного регулювання акціонерної форми господарювання в науці державного управління практично відсутні. Ця проблема висвітлюється в наукових дослідженнях економічної та правової науки, що спрямовані на вирішення практичних питань діяльності акціонерних товариств та їхнього формально-правового регулювання.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що актуальність теми дисертаційного дослідження полягає в недостатньому науковому дослідженні акціонерної форми господарювання в науці державного управління та суміжних науках, значущості акціонерних товариств у розвитку ринкової економіки, у вирішенні проблем ефективності державного регулювання організаційно-правової форми та вадами чинного законодавства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота підготовлена в межах дослідження науково-дослідних робіт Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, що визначається

темою науково-дослідницької роботи кафедри права і законотворчого процесу «Організаційно-правовий механізм удосконалення державного управління в контексті глобалізаційних процесів», номер державної реєстрації 0113U002541. Здобувачем надано сучасний аналіз державного регулювання акціонерної форми господарювання.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних і методологічних положень, наукових і практичних рекомендацій щодо розвитку державного регулювання акціонерної форми господарювання, а також розвиток наукових досліджень у сфері державного регулювання корпоративного управління.

Реалізація поставленої мети зумовила постановку таких завдань:

- визначити корпоративне управління як основу акціонерної форми господарювання;
- розкрити сутність акціонерної форми господарювання в структурі ринкової економіки;
- дати характеристику акціонерної форми господарювання як об'єкта державного управління;
- проаналізувати законодавчу основу акціонерної форми господарювання;
- розкрити форми і види акціонерних товариств у господарській сфері;
- визначити державне регулювання комерційних банків як акціонерних товариств;
- оцінити державне регулювання холдингової форми акціонерних товариств;
- визначити тенденції правового регулювання акціонерної форми господарювання;
- окреслити шляхи вдосконалення державного регулювання акціонерної форми господарювання.

Об'єктом дослідження є акціонерна форма господарювання ринкової економіки в сфері державного управління.

Предметом дослідження є державно-правове регулювання акціонерної форми господарювання.

Методи дослідження. У дисертації використана система концептуальних ідей, методологічних підходів, загальнонаукових та спеціально-наукових методів, дослідження, що ґрунтуються на використанні закономірностей та законів розвитку економіки, державного управління і пов'язаних з ними юридичних категорій та понять. Зокрема історично-логічний метод використано при дослідженні теоретичних основ корпоративного управління (підрозділи 1.1, 1.2). Метод дедукції використовувався при дослідженні видів та форм акціонерних товариств у господарській сфері (підрозділ 2.1). Метод індукції застосовувався при дослідженні державного регулювання комерційних банків та холдингової форми акціонерних товариств (підрозділи 2.2, 2.3). Формально-правовий метод застосовувався при вдосконаленні механізмів правового регулювання акціонерної форми господарювання (підрозділ 3.3).

Логічний метод зумовлює дослідження акціонерної форми господарювання як об'єкту державного регулювання (підрозділ 1.3). Порівняльно-правовий метод застосований при дослідженні нормативно-правового регулювання акціонерної форми господарювання (підрозділ 3.1). Метод синтезу – для створення організаційного механізму державного регулювання акціонерних товариств (підрозділ 3.2).

Теоретичною основою дисертаційного дослідження стали положення і теоретичні висновки, що містяться в наукових працях українських науковців, серед яких В. В. Лаптев, В. К. Мамутов, В. А. Євтушевський, В. М. Суторміна, А. О. Амоша, О. С. Кузмін, В. В. Шуляр, І. В. Сало, О. А. Мишко та інші.

Емпіричну базу дослідження становили законодавчі і нормативно-правові акти з питань акціонерної форми господарювання.

Наукова новизна одержаних результатів. Основний науковий результат полягає у формуванні комплексного підходу до вирішення проблеми державного регулювання акціонерної форми господарювання та удосконалення теорії державного регулювання діяльності акціонерних утворень. Найбільш істотні результати дослідження, що відображають внесок автора в розробку означеної теми, полягають:

уперше:

— доведено, що власність акціонерного товариства – це окремий вид власності, відмінний від приватної, державної і комунальної, що є складовою корпоративної власності: корпоративна власність має такий самий механізм утворення, як і інші види власності;

— обґрунтовано історичні форми корпоративності: природна, галузева корпоративність праці в економіці, індустріальна корпоративність, для якої характерне об'єднання капіталів і виникнення корпоративного управління;

— надана класифікація організаційно-правових форм управління акціонерних товариств, що складаються з класичних (стандартні і спеціальні) і складних форм (концерни, консорціум, транснаціональні корпорації, холдинги, промислово-фінансові групи);

удосконалено:

— положення, що регулюючий вплив держави на акціонерну форму господарювання пов'язаний з об'єктивним характером розвитку ринкової економіки і необхідністю регулювання соціальних наслідків діяльності суб'єктів господарської діяльності;

— положення, що акціонерна форма господарювання є об'єктом державного регулювання, оскільки останнє збалансовує інтереси сторін посередництвом їхнього співробітництва, створює рамки правового регулювання та стимулює сторони до ведення соціального діалогу.

дістало подальший розвиток:

— поглиблення теорії корпоративної власності і корпоративного управління щодо акціонерної форми господарювання на основі аналізу узагальнення управлінських, правових і економічних джерел та створення

підґрунтя загальнотеоретичної бази наукового дослідження державного регулювання акціонерної форми господарювання;

- положення, що акціонерне товариство є закономірним продуктом розвитку ринкової економіки, особливістю якого виступає відокремлення власника від управління господарською діяльністю товариства;

- аналіз нормативно-правових актів з питань державного регулювання акціонерної форми господарювання й вдосконалення на цій основі чинного законодавства з функціонування акціонерних товариств;

- поглиблення теорії, що державне регулювання акціонерної форми господарювання формується у відповідності до мети державного управління з урахуванням об'єктивних закономірностей ринкової економіки. В основі цього процесу лежить організаційна та правова діяльність органів державного управління, що створює механізм державного регулювання у відповідності з процесами розвитку економічних відносин.

Практичне значення одержаних результатів.

Результати дисертаційного дослідження становлять теоретично-методологічну базу для подальших наукових розробок в обраному напрямку. Зокрема вони можуть бути використані:

- у державно-управлінській сфері та нормотворчому процесі як рекомендації при розробці концептуальних та організаційно-правових засад державного регулювання акціонерної форми господарювання;

- у наукових дослідженнях як основа подальшого вдосконалення державного регулювання акціонерної форми господарювання;

- у навчальному процесі як матеріал при вивченні навчальних дисциплін з теорії управління і економіки, державного регулювання економіки, господарського права та інших державно-управлінських, правових і економічних дисциплін.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в діяльність органів виконавчої влади та в навчальний процес. Зокрема в Одеському територіальному управлінні Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (акт про впровадження від 22.11.2013 №47-В), в Херсонському обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ, організацій (довідка про впровадження від 04.11.2013 №01-19/166), в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку (довідка про використання від 18.12.2013 №100/26757/нк).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є завершеною самостійною науковою працею. Усі результати, сформульовані висновки, методичні положення та пропозиції ґрунтуються на особистих дослідженнях автора. У дисертації не використовувалися ідеї і розробки, що належать співавторам. Конкретний внесок у спільні роботи подано у списку опублікованих автором праць за темою дисертації. Здобувач є співавтором монографії «Державне і корпоративне управління в регулюванні господарської діяльності», в якій йому належить дослідження державно-правового регулювання акціонерної форми

господарювання в системі державного управління, а також напрямки розвитку і вдосконалення державного регулювання акціонерної форми господарювання. У дисертації не використовувалися ідеї і розробки, що належать співавторам.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації, теоретичні і практичні, висновки обговорені на наукових конференціях: «Сучасна регіональна політика: формування, реалізація та розвиток публічної служби» (м. Одеса, 2010), «Стратегія регіонального розвитку: формування та механізми реалізації» (м. Одеса, 2009), «Сучасна регіональна політика: освіта, наука, практика» (м. Одеса, 2011), «Сучасні тенденції розвитку публічного управління: теорія та практика» (м. Одеса 2012), «Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи» (м. Одеса, 2010), «Актуальні соціально-економічні та правові проблеми розвитку України та її регіонів» (м. Одеса, 2013), «Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи» (м. Одеса, 2014), «Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід» (м. Одеса 2014), «Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи» (м. Одеса, 2015).

Публікації. Основні положення і результати дослідження викладені в 20 наукових працях загальним обсягом 17,4 др. арк., у тому числі: в одній монографії, в 6 статтях у наукових фахових виданнях державного управління та 13 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 187 сторінок, у тому числі 167 сторінок основного тексту. Список використаних джерел становить 183 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовується актуальність і ступінь дослідження теми, зазначається зв'язок з науковими темами, визначено мету та завдання, об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, указано на його методологічну основу, розкрито наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, наведено відомості про апробацію та публікацію результатів дисертації, структуру та обсяг роботи.

У першому розділі *«Теоретико-методологічні засади акціонерної форми господарювання»* розкриваються основні теоретичні засади акціонерної форми господарювання, їх зв'язок із державним управлінням та вплив на розвиток економічних відносин.

Розглядається розширене відтворення, що призвело до того, що власність і управління не в змозі існувати разом в особі одного власника, оскільки це перешкоджало розширеному відтворенню і вело їх до відокремлення одне від одного, з одного боку, і взаємозв'язку на рівні системи, з іншого боку,

забезпечуючи подальший розвиток економіки. Відсікання власника акцій від його власності вносить зміни у взаємини між акціонером і його власністю. Так фізично він не може одержати свою частку реальним майном, оскільки його акція дає можливість грошового відшкодування шляхом її купівлі-продажу.

Також розглядається корпоративна власність як самостійний вид власності.

По-перше, корпоративна власність – це вид власності, що виникає на основі власності як такої. Будь-яка власність не виникає сама по собі. Корпоративна власність також має свої джерела відтворення: власність фізичних або юридичних осіб, а в результаті – розширене відтворення, експлуатація робочої сили, угоди та інше. Таким чином, корпоративна власність має такий самий механізм виникнення власності, як і інші види власності.

По-друге, власником корпоративної власності є єдина особа – організація, що володіє правом юридичної особи, що практично не відрізняє її від державного або комунального утворення, оскільки останні теж є організаціями.

По-третє, ознакою права корпоративної власності є право входити в зобов'язально-правові відносини. Акціонерне товариство як форма корпоративної власності повною мірою здійснює всі види зазначених зобов'язань, що в першу чергу, відбивається в його статутних документах.

Визначені чинники державного регулювання акціонерного товариства.

По-перше, це проблема сполучення інтересів акціонерного товариства з інтересами найманих працівників і суспільства в цілому, таку функцію бере на себе держава. Для цього держава виробляє різні механізми регулювання – від інституціональних до правових, які забезпечили б баланс інтересів.

По-друге, об'єднання в акціонерному товаристві корпоративної власності і власності акціонера не може вирішуватися в традиційному правовому порядку у вигляді форми загальної власності, внаслідок чого акціонерне товариство є об'єктом державного управління.

По-третє, в акціонерному товаристві поглиблюється загальна проблема протиріччя між працею і капіталом. Усвідомлюючи протиріччя в інтересах капіталу та найманої робочої сили, держава вводить інструменти регулювання у вигляді нормованої кількості робочих годин, мінімальної оплати праці, тривалості відпустки, норм з охорони праці та інше.

По-четверте, акціонерні товариства є великими товаровиробниками. І суспільство цікавить в цілому їхня продукція як споживачів. Звідси питання якості і безпеки того, що вони виробляють. Тому держава не може відсторонитися від даної проблеми. Із цією метою створюються державні контрольні та наглядові структури, що визначають якість і безпеку товарів для споживача.

По-п'яте, акціонерні товариства в середовищі ринкового господарства є найбільш великим гравцем фінансової діяльності. Причому це стосується не тільки товаровиробляючих товариств, а й акціонерних товариств, що виступають як фінансові і кредитні організації.

У розділі визначені чинники державного регулювання акціонерного товариства.

По-перше, це проблема сполучення інтересів акціонерного товариства з інтересами найманих робітників і суспільства в цілому, яку функцію бере на себе держава. Держава в цьому випадку не намагається підкорити діяльність акціонерного капіталу собі. Його завдання – збалансувати інтереси сторін так, щоб сторони не протистояли один одному, а були схильні до співробітництва. Для цього держава виробляє різні механізми регулювання – від інституціональних до правових, які б забезпечили баланс інтересів.

По-друге, з'єднання в акціонерному товаристві корпоративної власності і власності акціонера не може вирішуватися в традиційному правовому порядку у вигляді форми загальної власності.

З'являється новий зв'язок у господарських відносинах, які не укладаються в рамки класичного правового регулювання. Вирішення інтересів співіснуючих власників в особі акціонерного товариства і акціонерів у договірному порядку неефективно. Такий зв'язок регулює держава шляхом правового регулювання, внаслідок чого акціонерне товариство є об'єктом державного управління.

По-третє, в акціонернім товаристві поглиблюється загальна проблема протиріччя між працею і капіталом. Акціонерне товариство акумулює не тільки капітал, але і робочу силу. Наявність великих трудових колективів веде до захисту їх соціально-економічних інтересів. Це протистояння виливається в страйки, а в ряді випадків може вести до більш серйозних соціально-економічних потрясінь, аж до революцій. Внаслідок цього держава не може стояти осторонь від цього процесу, оскільки він може суттєво впливати на стабільність державно-суспільного ладу. Усвідомлюючи протиріччя в інтересах капіталу та найманої робочої сили держава вводить інструменти регулювання у вигляді нормованої кількості робочих годин, мінімальної оплати праці, тривалості відпустки, норми по охороні праці та інше.

По-четверте, акціонерні товариства є великими товаровиробниками. І суспільство в цілому їхня продукція інтересує як споживачів. Звідси питання якості і безпеки того, що вони виробляють. Виробництво товарів завжди пов'язане з дилемою ціна-якість. Споживач, маючи обмежені економічні ресурси, намагається придбати якісний товар за невеликі гроші. Товаровиробник прагне при мінімумі витрат на товар продати його подороже. У цій ситуації товаровиробник прагне знизити витрати за рахунок якості і безпеки, уступаючи споживачеві в ціні. Тому держава не може відсторонитися від цієї проблеми. Із цією метою створюються державні контрольні та наглядові структури, які визначають якість і безпеку товарів для споживача. З іншого боку, держава вводить стандарти та інші правові норми, які визначають необхідний рівень якості і безпеки товарів. І це також підтверджує теорію про те, що акціонерні товариства є об'єктом державного управління.

По-п'яте, акціонерні товариства в середовищі ринкового господарства є найбільш великим гравцем фінансової діяльності. Причому це стосується не тільки товаровиробляючих товариств, але й акціонерних товариств, що

вступають у якості фінансових і кредитних організацій. Так, вплив акціонерних товариств у формі банківських установ може бути настільки великим, що їх кредитна політика може настільки дестабілізувати економічне становище, що виникають економічні кризи. Економічна Депресія 1929-1932 років і криза 2008-2009 років. Остання криза привела до прямого втручання держави в банківську сферу.

У другому розділі «Акціонерні форми господарювання та напрямки їх державного регулювання» аналізуються види і форми акціонерних товариств у господарській сфері. Державне регулювання акціонерного капіталу йде за фактом розвитку господарської діяльності, а процес економічного розвитку обумовлює виникнення нових видів акціонерних товариств. Всебічної систематизації акціонерних товариств не існує, а тому є розбіжність між загальним і спеціальним законодавством між різними формами нагляду (контролю) за їхньою діяльністю. Відсутність класифікації акціонерних товариств не дає можливість внести зміни до існуючої загальної організаційно-правової бази державного регулювання акціонерного капіталу.

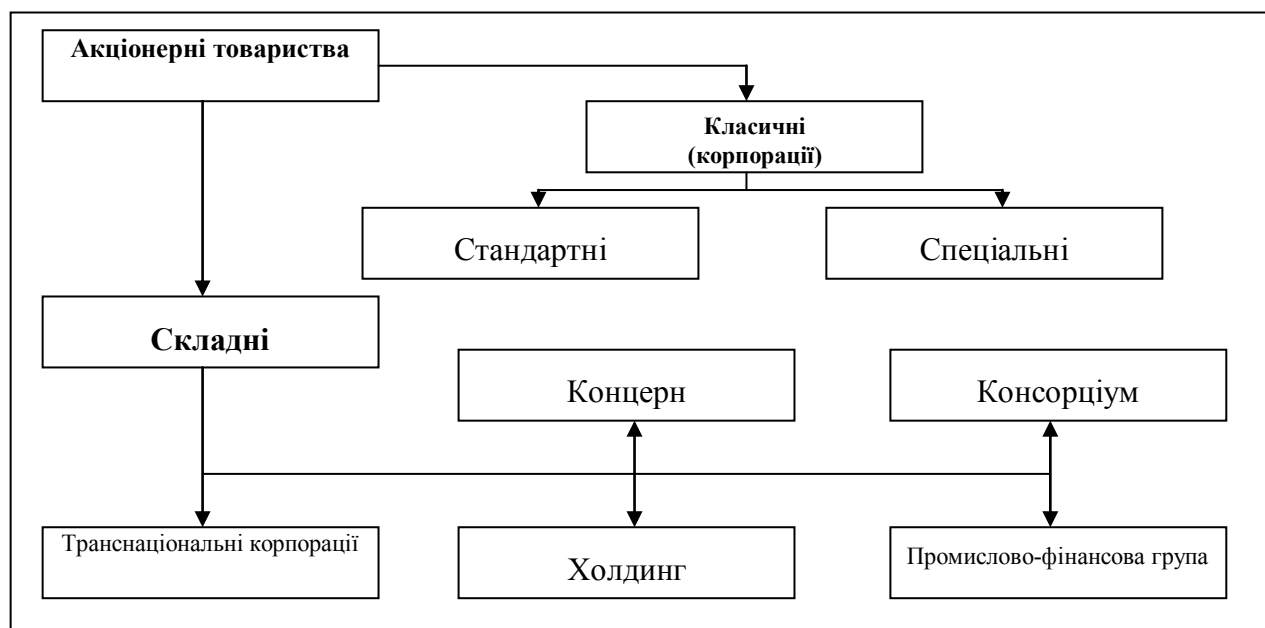

Рис. 1 Види акціонерних товариств

Доводиться, що оскільки банки посідають важливе місце в ринковій економіці і впливають на соціально-економічну стабільність у країні, остільки держава і банки взаємозалежні, здійснюється регулюючий вплив і нагляд за банківською діяльністю. Для цього держава розробляє і впроваджує в дію закони, що регулюють діяльність, як центральних і комерційних банків, так і інших фінансово-кредитних установ. Тому хоча банки і є різновидом акціонерних товариств, необхідно спеціалізоване законодавство, що регулює взаємовідносини держави з банківською системою.

Діяльність холдингових компаній ґрунтується на економічній, правовій і управлінській залежності. Також необхідно доопрацювати Закон України «Про холдингові компанії в Україні», створивши правову визначеність в їхній господарській і управлінській діяльності. Видається життєво необхідним подальше дослідження сутності холдингових компаній і законодавче визначення їхнього статусу з погляду правового регулювання і державного управління.

Дослідження холдінгів доводить до висновку, що у державному регулюванні холдингових компаній не всі питання їх створення вирішені законодавчо. Передбачається, що холдинг створюється цілеспрямовано. Так, ст. 5 Закону України «Про холдинги в Україні» визначає, що статутний капітал холдингової компанії формується за рахунок внесків засновників у формі холдингових корпоративних пакетів акцій, а також додаткових внесків у формі майна, засобів і нематеріальних активів, необхідних для забезпечення діяльності холдингової компанії. Але крім цієї конструкції холдингу можуть існувати і інші. Так, акціонерне товариство розвиваючись, може створювати дочірні підприємства або як за законом – корпоративні підприємства.

Діяльність холдингових компаній ґрунтується на економічній, правовій і управлінській залежності. Під цим кутом зору необхідно доробити Закон України «Про холдингові компанії в Україні», створивши правову визначеність у їхній господарській і управлінській діяльності. Представляється життєво необхідним подальше дослідження сутності холдингових компаній і законодавче визначення їх правового статусу, з погляду правового регулювання і державного управління.

У третьому розділі «Удосконалення державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання» визначаються шляхи удосконалення державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання.

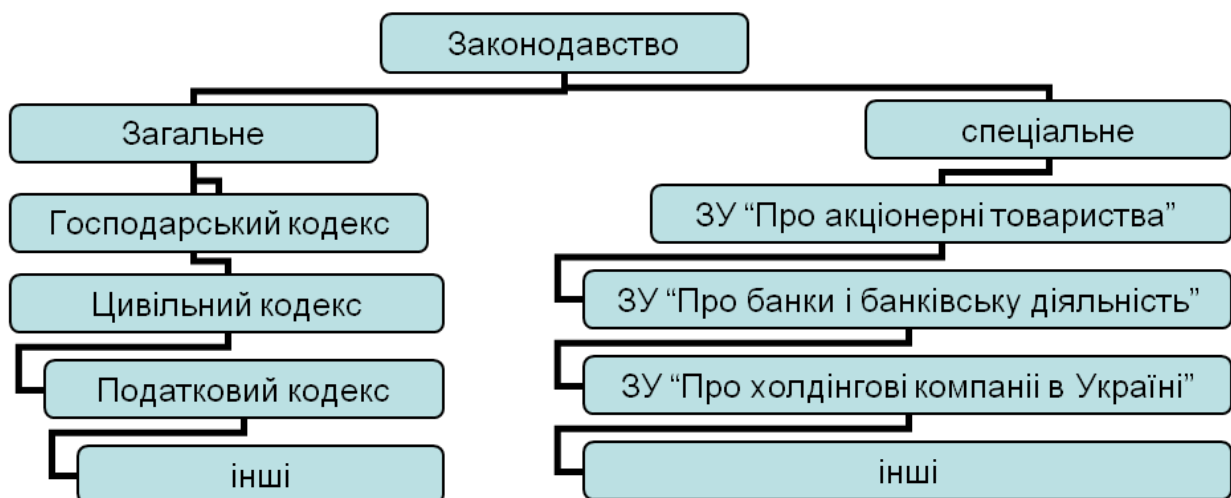

Рис. 2. Система законодавства про акціонерні товариства

Розглядається вдосконалення нормативно-правового регулювання акціонерної форми господарювання. Право забезпечує стабільність господарських зв'язків, оскільки об'єкт господарювання, вступаючи в економічні зв'язки, зобов'язаний дотримуватися певних правил. Без них в економічній сфері панував би хаос і насильство. Крім того, суспільство за допомогою права контролює поведінку суб'єктів на ринку, залучаючи до відповідальності тих, хто порушує встановлений правопорядок.

Запропоновано вдосконалення організаційних форм діяльності акціонерних товариств. Так, держава може і повинна допомогти дрібним акціонерам у захисті їхньої власності у вигляді акцій і інших майнових прав. Одним зі шляхів захисту прав дрібних акціонерів може бути їхня консолідація. Видається слушним, що в таких умовах держава повинна брати на себе роль регулятора цих відносин. Йдеться не про тверде регламентування відносин в акціонерному товаристві, а про створення моделі регулювання, що сприяла б захисту прав дрібних акціонерів, а з іншого боку, не заважала діяльності товариства і сприяла його розвитку. Пропозиція може полягати в такому: держава в особі Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку виступає у вигляді консолідуючого агента власників дрібних пакетів акцій акціонерного товариства. З такої позиції державі легше контролювати діяльність акціонерного товариства щодо зловживань і акціонерів, а також стосовно господарської діяльності товариства. Посилення можливостей держави відбувається і в тому випадку, якщо державний консолідований агент буде членом Наглядової ради.

Розглядається вдосконалення правового регулювання акціонерних товариств. Так, згідно зі ст. 19 Закону України «Про акціонерні товариства», передбачається право формування резервного капіталу. Але саме право формування не означає обов'язок його формування. У той же час є бачення того, що формування резервного капіталу не просто право, а обов'язок акціонерного товариства, тому що він повинен бути спрямований на ризики, що можуть виникати в процесі господарювання. Тому в статті 19 Закону «Про акціонерні товариства» слова «має право» слід замінити словом «зобов'язане».

Держава згідно зі ст. 19 Закону «Про акціонерні товариства» визначає напрямок використання резервного капіталу. Так, він створюється для покриття збитків суспільства, для збільшення статутного капіталу, виплати дивідендів з привілейованих акцій, погашення заборгованості у випадку ліквідації товариства і т.д. Сама по собі незакритість списку викликає сумнів, оскільки це означає, що резервний фонд може бути використаний за розсудом акціонерного товариства на будь-які потреби. Наприклад, на корпоративні заходи, надання допомоги третім особам, винагороду членам наглядової ради або правління та інше. І в цьому випадку не буде ніякого правопорушення, хоча з погляду економічних інтересів акціонерного товариства такі витрати є невиправданими і не відповідають суті резервного капіталу. Можливо така редакція норми може

бути, але їй передусє дефініція статутного капіталу, чого в законі не має. Тому в Законі України «Про акціонерні товариства» повинно міститися визначення резервного капіталу, і тоді буде можливість співвідносити поняття резервного капіталу з напрямками його використання, або міститися вичерпний список напрямків використання резервного капіталу.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні надано теоретичне узагальнення і вирішення актуальної наукового завдання щодо формування державного регулювання акціонерної форми господарювання та розроблено науково-прикладні рекомендації, що забезпечують дієвість державного управління у сфері економічної діяльності. Отримані результати показують, що вихідна методологія виявилася результативною, поставлені завдання реалізовано і мета досягнута. На основі здійсненого дослідження сформовано такі основні висновки та пропозиції.

1. Корпоративне управління обґрунтовано як управлінське явище, що розвинулося на тлі корпоративності як економічного явища. У процесі дослідження доведена об'єктивність корпоративності, що пройшла природну, галузеву та індустріальну стадію. Остання стадія стала основою виникнення корпоративного управління. У сучасних умовах корпоративне управління в поєднанні з корпоративною формою руху капіталу є механізмом розвитку ринкової економіки та виникнення акціонерної форми господарювання.

Розгляд корпоративного управління як акціонерної форми господарювання привів до висновку, що воно засновується на корпоративності, що в сучасному розумінні виникає з промисловою революцією і переходом до машинного засобу виробництва. Корпоративність у цей час виявляє себе як корпоратизація (централізація) капіталу. В умовах розвитку суспільства вона в сфері ринкової економіки проходить свій історичний шлях. Спочатку корпоративність – це об'єднання групи людей з метою виживання у навколишньому середовищі. І її можна назвати природною. Другою, більш розвиненою формою корпоративності є галузева. Для неї характерно об'єднання у відособлені групи товаровиробників, пов'язані між собою традиціями, правилами та наявними домовленостями ринку (цехове виробництво, гільдії). Третя стадія розвитку корпоративності починається з промислового перевороту, яку можна назвати індустріальною. Для індустріальної стадії характерне об'єднання (централізація) капіталу і народження корпоративного управління.

2. Здійснено обґрунтування сутності акціонерної форми господарювання в структурі ринкової економіки через поділ власності і управління в акціонерному товаристві. Розвинене виробництво привело до того, що власність і управління не в змозі існувати разом в особі одного власника, що

перешкоджало розширеному відтворенню і вело до відокремлення одне від одного, з одного боку, і взаємозв'язку на рівні системи, з іншого боку, забезпечуючи подальший розвиток економіки.

В умовах акціонерного товариства власник не має змоги в класичній формі здійснювати право володіння, користування та розпорядження. Власник, який володіє акцією в акціонерному товаристві не може одноосібно здійснити володіння, тому що існують інші власники. Він не може користуватися майном акціонерного товариства, оскільки відірваний від своєї власності. Не може він і розпоряджатися майном суспільства, бо в нього немає механізмів реалізації права розпорядження. Власник-акціонер ці права може здійснити тільки щодо цінного паперу – акції. Це дало можливість обґрунтувати корпоративну власність як самостійний вид власності, відмінний від власності державної, комунальної і приватної.

3. Порівняльна характеристика акціонерних товариств і корпорацій призводить до висновку, що це дві площини в ринковому господарстві, що перетинаючись конвергуються і утворюють нове явище в економіці. Образно можна сказати, що акціонерне товариство перетворилося на корпорацію, а корпорація – на акціонерне товариство. Така конвергенція з погляду економіки створює наймогутніший утвір, а з погляду управління – більш стійке організаційне утворення в ринковому середовищі. Саме ринкова економіка об'єктивно вимагає корпоративного утворення в акціонерній формі, оскільки воно забезпечує тенденцію до стабільності і зростання економіки. Таким чином, можна зробити висновок, що акціонерне товариство у своєму розвитку, перетворюючись на корпорацію, є історичним наслідком розвитку ринкової економіки, що об'єктивно вимагає більш розвинених форм свого руху.

Дослідження акціонерної форми капіталу дає змогу зробити висновок, що, крім класичних форм акціонерних товариств, існують і складні форми. Вони відрізняються від класичних складними структурами управління, взаємодії капіталів, організаційної структури та інше.

4. Доведено, що банки виступають різновидом акціонерних товариств, діяльність яких регулюється загальним і спеціалізованим законодавством, що регулює взаємовідносини держави з банківською системою.

У роботі зроблено висновок, що в законі самого визначення форми державного регулювання банківської діяльності недостатньо. Необхідний опис кожної форми державного регулювання, а також, що особливо важливо – механізму її реалізації. У такому випадку державне регулювання буде мати вигляд закінченого цілісного механізму виникнення, зміни і припинення правовідносин між державою і банком, що створює чіткість правового регулювання відносин між державою та банками, захистить останні від неправового впливу державних органів, створить для них систему гарантій здійснення банківської діяльності. У свою чергу, це створить основу для захисту банків від неправомірних дій з боку Національного банку та інших

державних органів, тому що такий захист на сьогоднішній день просто відсутній.

5. У дисертації обґрунтовано риси холдингової компанії як різновиду акціонерного товариства, до яких відносяться: акціонерне товариство; товариство, що включає в себе інші акціонерні товариства; товариство, що володіє холдинговим акціонерним пакетом акцій; товариство, в яке входять самостійні суб'єкти господарської діяльності на праві юридичної особи, тобто які самостійно здійснюють господарську діяльність; товариства, які володіють правом адміністративно-господарського управління щодо корпоративних підприємств; товариство, яке має підвищену відповідальність за адміністративно-господарське управління корпоративними підприємствами; товариство, яке пов'язане з корпоративними підприємствами економічною залежністю.

Діяльність холдингових компаній ґрунтується на економічній, правовій і управлінській залежностях. Таку необхідно доопрацювати Закон України «Про холдингові компанії в Україні», створивши правову визначеність у господарській і управлінській діяльності. Видається життєво необхідним подальше дослідження сутності холдингових компаній і законодавче врегулювання їх положення з погляду правового регулювання і державного управління.

6. Доведено, що правове регулювання з боку держави не слід розглядати тільки як регулювання вертикальних (публічних) відносин між державою та суб'єктом господарської діяльності. Це відносини, що мають управлінський характер незалежно від самостійності або несамостійності суб'єктів. Держава регулює і горизонтальні відносини між суб'єктами господарської діяльності. Але тут регулювання має правовий характер і, чим ефективніше таке регулювання, тим менше державі потрібно втручатися в економічні відносини. Таке регулювання може належати до пасивного державного управління, коли управління досягає своєї мети тільки через правові норми.

У дисертації доведено, що законодавство про акціонерні товариства не є кодифікованим. Деякою мірою це має об'єктивний характер. Хоча акціонерне товариство, безумовно, є значним елементом системи ринкового господарства, але саме елементом, а не відособленою сферою господарських відносин. Воно розглядається як суб'єкт господарювання, як господарське товариство, як самоврядна система, як сторона соціальних і трудових відносин, як об'єкт державного регулювання та інше. Тому в практиці правового регулювання немає потреби в повній кодифікації акціонерного права. Розвиток господарських відносин може вести до систематизації законодавства про акціонерні товариства, прикладом якого є Закон України «Про акціонерні товариства». У цьому випадку важливо інше, щоб діяльність акціонерного товариства відбивалася в нормативно-правових актах і вони в сукупності регулювали всі аспекти його діяльності так, щоб не було протиріч, дублювання та прогалин.

7. Важливі висновки в роботі містяться щодо державного регулювання контролю над діяльністю акціонерного товариства. Це стосується дрібних акціонерів, інтереси яких можуть утискатися великими власниками пакетів акцій або виконавчим органом акціонерного товариства. Ст.7 Закону України «Про акціонерні товариства» передбачає право акціонерів публічного акціонерного товариства відчужувати акції, що їм належать, без згоди інших акціонерів і товариства. Це ставить у нерівне становище власників великих пакетів акцій і дрібних акціонерів, оскільки перші можуть проводити політику з витиснення дрібних акціонерів з акціонерного товариства, що веде до завдання збитків інтересам останніх (дрібних акціонерів). Не заперечуючи саму норму законодавства, необхідно було зазначити причини такої дії, на яких умовах викуповуються акції та який механізм реалізації викупу акцій, а також які гарантії держави забезпечать інтереси дрібних власників акцій. Це захистить інтереси дрібних акціонерів.

8. Дослідження законодавчої основи акціонерної форми господарювання приводить до висновку, що необхідно конкретизувати ст. 14 Закону України «Про акціонерні товариства», оскільки вона впливає на процес збільшення або зменшення статутного капіталу, а також на зміну вартості акцій і додаткового випуску. Аргументом того, що статутний капітал повинен входити в сукупну вартість активів акціонерного товариства є й те, що підсумки господарської діяльності акціонерного товариства можуть бути не тільки позитивними, а й негативними, коли товариство зазнає збитків. Присутність держави як акціонера в акціонерному товаристві об'єктивне. Видається, що на державі-акціонерові повинна бути додаткова відповідальність. У результаті завдання збитків акціонерному товариству вона має відповідати своїм пакетом акцій, тобто на суму завданого збитку повинна зменшуватися вартість її пакета акцій. Такий механізм державного регулювання видається виправданим. Держава не зможе безвідповідально втручатися в діяльність акціонерного товариства, а крім того, визначиться первинність корпоративного інтересу. Це підштовхне державу до більш правильної кадрової політики, коли на керівні посади правління і членів наглядової ради будуть призначатися професіонали.

9. Дисертаційне дослідження виявило значні перспективи розвитку державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання. Структуризація акціонерних товариств дає змогу здійснювати їхнє державне регулювання відповідно до форми функціонування в ринковій економіці та розвивати їхній вплив на господарські відносини. Перспективи правового регулювання дають можливість удосконалювати загальне і спеціальне законодавство про акціонерні товариства, відбиваючи в ньому взаємозв'язок між державою та акціонерними товариствами. У науковому плані нерозробленість самої тематики державно-правового регулювання діяльності акціонерних товариств дає ґрунтовну перспективу наукового пізнання акціонерної форми господарювання для наробок наукових досліджень у цій галузі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Тихончук Р. Управління акціонерним товариством за рубежом / Р. Тихончук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – Вип. 2 (42) – С. 67–70.
2. Тихончук Р. Сутність акціонерної форми господарювання / Р. Тихончук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. – Вип. 1 (53) – С. 38–41.
3. Тихончук Р. Сущность акционерной формы хозяйствования / Р. Тихончук // Вестник Академии права и управления : общ.-пол. журнал. – М.; 2013. – №31. – С.184 -189.
4. Тихончук Р. Ретроспективний аналіз становлення і розвитку акціонерних форм капіталу [Електронне видання] / Р. Тихончук // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електрон. наук. фах. видання. праць – 2012. – Вип. 10. – Режим доступу: Одеса http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2012_10/zmist/R_4/04Tihonchuk+pdf. – Назва з екрану.
5. Тихончук Р. Удосконалення державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання / Р. Тихончук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2013. – Вип. 4. – С. 130–133.
6. 19.Тихончук Р. Нормативно-правове регулювання акціонерної форми господарювання / Р. Тихончук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2014. – Вип. 2(58). – С. 138–141.

Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Тихончук Р. Г. Корпоративне управління як основа акціонерної форми господарювання [брошура] / Р. Тихончук – Херсон, 2013. – С. 1–25.
8. Тихончук Р. Г. Проблемні питання функціонування акціонерних товариств / Р. Г. Тихончук // Сучасні технології управління підприємництвом та можливості використання інформаційних систем, стан, проблеми, перспективи : матеріали п'ятої міжнародної наук.-практ. конф. для викладачів, аспірантів та молодих вчених (Одеса, 26–27 бер. 2010 р.) / Одеськ. нац. універ. – Одеса : ОНУ, 2010. – С. 195–197.
9. Тихончук Р. Г. Особливості управління акціонерним товариством / Р. Г. Тихончук // Актуальні проблеми регіонального управління та місцевого самоврядування : матеріали наук.-практ. конф. за між нар. участю (Київ, 8 квіт. 2011 р.) / Акад. муніцип. упр. – Київ: АМУ, 2011 – С. 374 – 376.
10. Тихончук Р. Г. Логіка становлення акціонерної форми господарювання / Р. Г. Тихончук // Актуальні соціально-економічні та правові проблеми розвитку України та її регіонів : матеріали четвертого міжнар. круглого стола (Одеса, 8 трав. 2013 р.) / Одеськ. нац. універ. – Одеса : ОНУ, 2013. – С. 55–56

11. Тихончук Р. Г. Форми управління товариствами / Р. Г. Тихончук // Актуальні проблеми державного управління : теорія та практика : матеріали Всеукр. наук.- практ. конф. за міжнар. участю (Одеса, 2 лис. 2012 р.) / / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2012. – С. 264–265.

12. Тихончук Р. Г. Нормативно-правове регулювання акціонерної форми господарювання / Р. Г. Тихончук // Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління : матеріали Всеукр. підсумк. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Одеса, 25 жов. 2013 р.) / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. – С. 396–397.

13. Тихончук Р. Г. Зарубіжний досвід управління акціонерними товариствами / Р. Г. Тихончук // Сучасна регіональна політика: формування, реалізація та розвиток публічної служби : матеріали підсумк. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Одеса, 23 вер. 2010 р.) / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. – С. 167–169.

14. Тихончук Р. Г. Становлення і розвиток акціонерних форм капіталу / Р. Г. Тихончук // Сучасна регіональна політика: освіта, наука, практика : матеріали підсумк. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Одеса, 28 жов. 2011 р.) / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – У 2-х томах. – Т. І. – С. 190–191.

15. Тихончук Р. Г. Форми управління акціонерними товариствами / Р. Г. Тихончук // Соціально-економічний розвиток регіонів та його програмування: мета, механізми, інструменти : матеріали щоріч. наук. конф. (Одеса, 1 черв. 2012 р.) / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр., каф. екон. та фін. політики. – Одеса : ОРІДУ НАДУ , 2012. – С. 106–107.

16. Тихончук Р. Г. Напрямки державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання / Р. Г. Тихончук // Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід : матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю (Одеса, 31 жов. 2014 р.) / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2014 – С. 412–413.

17. Тихончук Р. Г. Правове регулювання акціонерної форми господарювання / Р. Г. Тихончук // Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем, проблеми, перспективи : матеріали дев'ятої міжнародної наук.-практ. конф. (Одеса, 28–29 бер. 2014 р.) / Одеськ. нац. універ. – Одеса : ОНУ, 2014. – С. 179–181.

18. Тихончук Р. Г. Комерційні банки як форма акціонерного товариства / Р. Г. Тихончук // Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем, проблеми, перспективи : матеріали десятої міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 29–30 квіт. 2015 р.) / Одеськ. нац. універ. – Одеса : ОНУ, 2015. – С. 102–104.

19. Тихончук Р. Г. Сучасні теоретичні засади корпоративного управління / Р. Г. Тихончук // Реформування публічного управління: теорія, практика і міжнародний досвід : матеріали Всеукр. наук-практ. конфер. за міжнар. участю. (Одеса, 29–30 жов. 2015 р.) / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін.-т держ. упр., – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2015. – С. 339–340.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації:

20. Тихончук Р. Г. Державне і корпоративне управління в регулюванні господарської діяльності : монографія / В. П. Марущак, Р. Г. Тихончук – Одеса : Пальміра, 2013. – 252 с.

Особистий внесок – розкриття державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання.

АНОТАЦІЇ

Тихончук Р. Г. Державно-правове регулювання акціонерної форми господарювання. На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління – Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Одеса, 2016.

Дисертація присвячена науковому аналізу державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання, виявленню основних тенденцій розвитку державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання, що базується на нових теоретико-методологічних і фактичних підходах, виходячи з об'єктивних закономірностей ринкового господарства. Дослідження спрямовано на аналіз державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання, її різновидів, напрямків та на вдосконалення державного управління в цій сфері. Дисертація містить аналіз законодавства про акціонерні товариства, сучасний стан організаційної та законодавчої бази з їх регулювання, а також з окремих напрямків акціонерної форми господарювання.

Робота побудована на основі комплексного підходу, що дало змогу висвітлити проблему державно-правового регулювання акціонерної форми господарювання, виходячи із сутності корпоративного управління та змісту акціонерної форми господарювання та їх зв'язків з ринковою економікою. Це забезпечило можливість об'єктивного підходу до розв'язання конкретних проблем, уникаючи суб'єктивізму та побічних деформацій. Обґрунтовано актуальні завдання та розроблено практичні рекомендації щодо забезпечення впливу державно-правового регулювання на акціонерну форму господарювання щодо розвитку ринкової економіки.

Ключові слова: корпоративне управління, акціонерна форма господарювання, державне управління, державно-правове регулювання,

ринкова економіка, органи державного управління, законодавство, нормативно-правові акти, закони.

Тихончук Р.Г. Государственно-правовое регулирование акционерной формы хозяйствования – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата наук по государственному управлению – Одесский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, Одесса, 2016.

Диссертация посвящена научному анализу государственно-правового регулирования акционерной формы хозяйствования, выявлению основных тенденций её развития, которые базируются на новых теоретико-методологических и фактических подходах, исходя из объективных закономерностей рыночного хозяйства. Исследование направлено на анализ и усовершенствование государственно-правового регулирования акционерной формы хозяйствования и её разновидностей. Диссертация содержит анализ законодательства об акционерных обществах, современном состоянии организационной и законодательной базы по регулированию акционерных обществ, а также по отдельным направлениям акционерной формы хозяйствования.

Работа построена на основе комплексного подхода, который позволил осветить проблему государственно-правового регулирования акционерной формы хозяйствования, исходя из сущности корпоративного управления и содержания акционерной формы хозяйствования и их связей с рыночной экономикой. Это обеспечило возможность объективного подхода к решению конкретных проблем, избегая субъективизма и побочных деформаций. Обоснованы актуальные задачи и разработаны практические рекомендации относительно обеспечения влияния государственно-правового регулирования на акционерную форму хозяйствования в направлении развития рыночной экономики.

Ключевые слова: корпоративное управление, акционерная форма хозяйствования, государственное управление, государственно-правовое регулирование, рыночная экономика, органы государственного управления, законодательство, нормативно-правовые акты, законы.

Tykhonchuk R.G. State legal regulation of joint-stock management – manuscript.

Thesis for a PhD degree in Public Administration - the Odessa Regional Institute of Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Odessa, 2016.

The thesis is devoted to the scientific analysis of public and legal regulation of private joint-stock management, the identification of the main trends in the development of public private joint-stock form of economic regulation based first, on new theoretical and methodological approaches and evidence, and second, on the

objective laws of the market economy. The study is focused on the analysis of public and legal regulation of private joint-stock form of economic management, the types and forms of joint-stock management, the direction of state regulation and the improvement of public private joint-stock form of economic management. The thesis contains an analysis of the legislation on joint-stock companies, the current state of organizational and legal framework for regulation of joint stock companies, as well as certain areas of joint-stock management.

The work is based on the integrated approach, allowing us to highlight the problem of public and legal regulation of private joint-stock form of management, based on the nature of corporate governance and the content of the shareholder forms of management, and their relationships with market economy. This would allow an objective approach to the solution of specific problems, avoiding the subjectivity and side strain. The urgent tasks are grounded and practical recommendations are worked out to ensure the regulatory impact of state and legal regulation on the form of a stock management in the direction of a market economy.

The thesis proved the essence of the joint-stock form of management in the market economy structure through the division of the property and the management themselves in joint-stock company. High-developed manufacture leads to the situation when the owner and the manager can't be one and the same person that would prevent the production from expanding and leading, on the one hand, to the mutual isolation, on the other hand – the interrelation at the system level, providing the further economy development.

Under joint-stock company conditions the owner has no possibility to exercise his rights of possession, usage and disposal. The owner that has a share in the joint-stock company can't exercise his property rights individually because there are other owners. He can't take the advantage of the joint-stock company's property as he's parted from it. He's also not able to dispose the company's property because he has no mechanisms at his disposal. The shareholder is able to exercise these rights concerning his shares only. That made the possibility to prove the corporation property as the independent type of property that differs from the state, public and private property.

The thesis proves that joint-stock form of the managing is an object of the governmental regulation.

Comparative characteristic of the joint-stock companies and corporations leads to conclusion that these are two fields in the market economy which are convergent in intersection and create the new phenomenon in the economy. Figuratively speaking we may say that the joint-stock company turned into the corporation and the corporation is turned into the joint-stock company. That convergence makes a powerful formation from the economical point of view and the more resistant organized formation in the market environment from the point of the management. The market economy objectively demands the corporation formation in joint-stock form, since it provides the tendency to the stability and the economy growth. Thus, we can conclude that a joint-stock company that turned in its development into the

corporation is a historical consequence of evolution of the market economy that objectively demands more promoted forms of its development.

The research of the joint-stock form of capital gives us a possibility to conclude that aside the classic forms of joint-stock companies their more complex forms exist. The complex forms of the joint-stock companies are different from the classic ones by the more developed structures of the management and administration, interoperability of capitals, structure of organization, etc.

Key words: corporate governance, joint-stock form of management, public administration, governmental regulation, market economy, government, laws, regulations and laws.